

STRESZCZENIE

Bionomia i morfologia stadiów rozwojowych *Alucita grammodactyla* ZELLER, 1841 (LEPIDOPTERA: ALUCITIDAE)

Na świecie znanych jest ponad 200 gatunków należących do rodziny Alucitidae LEACH, 1815, występują one na wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy. Przedstawiciele tej rodziny charakteryzują się małymi rozmiarami oraz skrzydłami posiadającymi długie wcięcia i przez to podzielonymi na sześć lub siedem wąskich płątów.

Wyznaczonymi celami badań było opracowanie bionomii gatunku *Alucita grammodactyla* (ZELLER, 1841), opracowanie cech morfologicznych poszczególnych stadiów rozwojowych tego gatunku oraz ustalenie cech dymorficznych ułatwiających rozróżnienie osobników. Przeprowadzono badania terenowe w północnej części Wyżyny Częstochowskiej na obszarze Góry Towarne i Góra Zamkowa w Olsztynie oraz badania laboratoryjne z wykorzystaniem hodowli larw, poczwarek i postaci dorosłych.

U gatunku *A. grammodactyla* zaobserwowano występowanie dwóch pokoleń. Pełny cykl życiowy obejmuje rozwój od jaja przez cztery stadia larwalne, poczwarkę do osobnika dorosłego i związany jest z gatunkiem rośliny *Scabiosa ochroleuca* L. Zimowanie odbywa się na etapie larwy w fazie drugiego stadium rozwoju. Zaobserwowano, że młode larwy są egzofagami, następnie przechodzą na endofagiczny sposób żerowania, który powoduje wytworzenie specyficznych cecidiów. Proces przepoczwarczenia odbywa się w ziemi między korzeniami *S. ochroleuca*. Osobniki dorosłe prowadzą dziennie-nocny tryb życia.

Stadia rozwojowe *A. grammodactyla* posiadają cechy morfologiczne typowe dla przedstawicieli z rodziny Alucitidae, ale obecne są u nich również cechy wyróżniające ten gatunek spośród przedstawicieli z tej rodziny oraz cechy różniące go od innych gatunków Lepidoptera. Larwy posiadają specyficzne cechy morfologiczne różniące kolejne stadia rozwoju od siebie. Wykazano, że dymorfizm płciowy poczwarek i imagines jest dobrze wykształcony i umożliwia rozróżnienie osobników.

Opracowanie morfologii i bionomii tego gatunku, jest dopełnieniem i poszerzeniem wiedzy z tego zakresu, która może być wykorzystana jako uzupełnienie w badaniach taksonomicznych i genetycznych. Dane uzyskane z badań nad bionomią i morfologią stadiów rozwojowych *A. grammodactyla*, mogą być wykorzystane w kluczach identyfikacyjnych oraz w celu skutecznej ochrony zarówno gatunku jak i jego siedliska.